

ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Τι είναι η κακοποίηση ηλικιωμένου

Η κακοποίηση, η κακομεταχείριση ή η εκμετάλλευση ενός ηλικιωμένου ατόμου περιλαμβάνει, οποιαδήποτε ενσυνείδητη, μεμονωμένη ή επαναλαμβανόμενη πράξη, σκόπιμη ή αμελή ενέργεια που προκαλεί βλάβη, ενόχληση ή σοβαρό κίνδυνο πρόκλησης βλάβης στο ηλικιωμένο άτομο σε σωματικά, ψυχικά, συναισθηματικό ή οικονομικό επίπεδα.

Η κακοποίηση των ηλικιωμένων ατόμων αποτελεί παραβίαση του Άρθρου 25 της Ευρωπαϊκής Χάρτας των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, καθώς το προχωρημένο της ηλικίας και η ανάγκη υποστήριξής τους σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπει την αφαίρεση αρχών ελευθερίας και στέρηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων τους.

Το φαινόμενο της κακοποίησης και αμέλειας των ηλικιωμένων ατόμων αποτελεί μείζον κοινωνικό πρόβλημα καθώς οδηγεί σε φτωχότερη ποιότητα ζωής του ατόμου. Ταυτόχρονα, η κακοποίηση των ηλικιωμένων ατόμων αποτελεί σημαντικό πρόβλημα δημόσιας υγείας, ιδιαίτερα υπό το πρίσμα της ταχείας γήρανσης του πληθυσμού της χώρας μας.

Ας μην ξεχνάμε ότι η κακοποίηση των ηλικιωμένων ατόμων είναι εδραιωμένη στις προκαταλήψεις, στα στερεότυπα και τις πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις έναντι της τρίτης ηλικίας καθώς η ίδια η συνθήκη της περιόδου γήρατος ευνοεί τη δημιουργία εξαρτήσεων από τα ηλικιωμένα άτομα.

Πιος μπορεί να κακοποιήσει ένα ηλικιωμένο άτομο;

Η κακοποίηση ηλικιωμένου ατόμου εντοπίζεται συνήθως στις σχέσεις που εδράζονται στην εμπιστοσύνη, που συνήθως σε αυτές τις περιπτώσεις οι ηλικιωμένα/θύματα είναι οικονομικά εξαρτημένα από τον δράστη της κακοποίησης για την διαμονή τους, τη συντήρησή τους, την μεταφορά τους, άλλες δαπάνες.

Επομένως, οι ηλικιωμένοι μπορεί να κακοποιηθούν στο σπίτι, από μέλη της οικογένειας (π.χ. σύζυγος, κόρη, γιός, ανιψιός), από αγαπημένα ή αξιόπιστα πρόσωπα (π.χ. φίλος ή γνωστός, φροντιστής, οικιακό προσωπικό). Σε αυτή την περίπτωση η κακοποίηση των ηλικιωμένων αφορά σε μορφή ενδοοικογενειακής βίας.

Η κακοποίηση των ηλικιωμένων ατόμων μέσα στο σπίτι μπορεί να είναι ενεργητική (η οποία λαμβάνει τη μορφή των βιαιοπραγιών), ηθελημένη ή μη, και παθητική (η οποία λαμβάνει τη μορφή της παραμέλησης και αμέλειας στην ανταπόκριση των υποχρεώσεων φροντίδας τους).

Η κακοποίηση και η βλάβη του ηλικιωμένου προσώπου μπορεί να προκύψει και από επισκέπτη ή επαγγελματία, οι οποίοι μπορούν να διαπράξουν κακοποίηση σε ιδρυματικό περιβάλλον όπως π.χ. σε γηροκομεία, οίκους ευγηρίας, νοσοκομεία.

Μορφές κακοποίησης των ηλικιωμένων

Σωματική κακοποίηση	Χρήση βίας με σκοπό την πρόκληση απειλής, πόνου, τραύματος ενός ευάλωτου ηλικιωμένου ατόμου
Συναισθηματική βία	Λεκτικές επιθέσεις, απειλές, απόρριψη, απομόνωση ή υποτιμητική συμπεριφορά που προκαλούν ή θα μπορούσαν να προκαλέσουν ψυχικό πόνο, αγωνία ή καταπίονση σε έναν ηλικιωμένο
Σεξουαλική κακοποίηση	Σεξουαλική επαφή που επιβάλλεται με βία, παραπλανητικά, κατόπιν απειλής ή με διαφορετικό τρόπο εξαναγκασμού σε άλλο άτομο περιλαμβανομένου και οποιουδήποτε ατόμου που δεν είναι σε θέση να δώσει την συγκατάθεσή του
Εκμετάλλευση	Κλοπή, απάτη, κατάχρηση ή αμέλεια από υπεύθυνο άτομο και ανάρμοστη χρήση επιρροής για επίτευξη ελέγχου επί των χρημάτων ή της περιουσίας του ηλικιωμένου
Αμέλεια	Η αποτυχία ή η άρνηση ατόμου που έχει την ευθύνη της φροντίδας ευάλωτου ηλικιωμένου να του παρέχει ασφάλεια και εκπλήρωση των σωματικών και αισθηματικών του αναγκών
Εγκατάλειψη	Η εγκατάλειψη ευπαθούς, αδύναμου και ευάλωτου ηλικιωμένου από οποιονδήποτε έχει το καθήκον της φροντίδας του
Ανεπάρκεια κατανόησης	Η αδυναμία αντίληψης από κάποιον που φροντίζει ένα ηλικιωμένο άτομο ότι οι συνέπειες των δικών του ενεργειών ή της απραξίας του οδηγούν ή είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε βλάβες ή σε διακινδύνευσή του ατόμου
Παραμέληση	Η άρνηση ή η παράλειψη των φροντιστών να εκπληρώσουν τα καθήκοντα φροντίδας του ηλικιωμένου (σκόπιμη ή μη πράξη): αίτιση, στέγαση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, προσωπική υγιεινή και καθαριότητα, συντροφιά και συναισθηματική σχέση

Η έσχατη μορφή κακοποίησης ηλικιωμένων είναι η **γεροντοκτονία**

Το ηλικιωμένο θύμα κακοποίησης

Τόσο οι ηλικιωμένοι άνδρες όσο και οι ηλικιωμένες γυναίκες βρίσκονται σε κίνδυνο κακοποίησης. Ωστόσο, η πλειοψηφία των ευπρόσβλητων σε κακοποίηση φαίνεται να είναι οι γυναίκες, οι περισσότερες από τις οποίες δέχονται βαριές πράξεις σωματικής και σεξουαλικής κακοποίησης.

Επιπλέον, οι ηλικιωμένοι με αδύναμο κοινωνικό δίκτυο και χαμηλά επίπεδα κοινωνικής υποστήριξης, με υψηλή εξάρτηση λόγω σωματικής και γνωστικής ανεπάρκειας (αλτσχάιμερ), με κατάθλιψη, κακή υγεία ή τραύμα, είναι πιο πιθανό να έχουν το βίωμα της κακομεταχείρισης.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΓΔΥ, σε παγκόσμια κλίμακα το 25% των ηλικιωμένων ατόμων υποφέρουν από το φάσμα των κακόβουλων ενεργειών, της κακοποίησης και της παραμέλησης. Στην Ελλάδα, κατά τη διετία 2008-2010, τα άτομα του δείγματος της έρευνας ABUEL δηλώνουν πως έχουν υποστεί κυρίως ψυχολογική κακοποίηση και ακολουθούν η σωματική κακοποίηση και η οικονομική εκμετάλλευση.

Είναι διαπιστωμένες οι προκλήσεις που ανέκυψαν στην τρέχουσα περίοδο της πανδημίας COVID-19, οι οποίες έχουν αποδώσει αυξανόμενο αριθμό περιπτώσεων κακοποίησης ηλικιωμένων, επιδείνωση της απομόνωσης τους στο σπίτι η οποία με τη σειρά της συνεπάγεται την επαύξηση της αναζήτησης υποστήριξης και την ακολούθηση καταχρηστικών πρακτικών στην ιατρική βοήθεια (π.χ. άρνηση νοσηλείας).

World Elder Abuse Awareness Day 2020

Τι να κάνετε εάν υποψιάζεστε ότι συμβαίνει κακοποίηση ηλικιωμένου
ή εάν εσείς οι ίδιοι βιώνετε κακοποίηση ηλικιωμένου

10-65 Γραμμή SOS

Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή SOS 1065

Μέσω της γραμμής γίνονται δεκτές ανώνυμες και επώνυμες καταγγελίες που αφορούν περιστατικά κακοποίησης / κακομεταχείρισης ηλικιωμένων, ενώ παράλληλα λειτουργεί και ως εργαλείο συμβουλευτικής ηλικιωμένων, των παιδιών τους και των φροντιστών τους. Η γραμμή λειτουργεί όλο το 24ωρο, 365 ημέρες το έτος.

Γραμμή Ζωής

τηλ.: 211-3499700, 210-5246202,

email: info@lifelinehellas.gr

Μπορείτε να ζητήσετε την εξειδικευμένη υπηρεσία τηλε-εidoποίησης έκτακτης ανάγκης (κόκκινο κουμπί)

Βοήθεια στο Σπίτι, Δήμος Γαλατσίου

τηλ.: 210-2223826,

email: vss@galatsi.gr

Σημάδια κακοποίησης ηλικιωμένου ατόμου

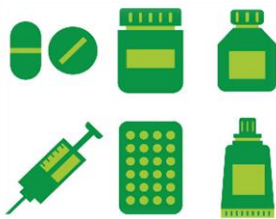
Μοιάζει θλιμμένος, σε σύγχυση, εσωστρεφής

Είναι απομονωμένος από φίλους και συγγενείς

Τελευταία φέρει ανεξήγητα σημάδια στο σώμα του (μώλωπες, καψίματα, ουλές)

Φαίνεται απεριποίητος, υποσιτισμένος, αφυδατωμένος, ασυνεπής στη λήψη της φαρμακευτικής του αγωγής (υπερδοσολογία, υποδοσολογία)

Πρόσφατες αλλαγές στο ύψος του τραπεζικού λογαριασμού ή παρέκκλιση από το συνηθισμένο τρόπο δαπανών του

